

Göteborgs Stad

Stadskansliet

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2009-12-20
Diarienummer 1299/09
Repronummer 1/2010

Enheten för stadsutveckling och samhällsanalys

Hans Olsson
Telefon 031-3680206
E-post: hans.olsson@stadshuset.goteborg.se

Vision och strategi för Centrala Älvstaden - organisation och finansiering

---

Förslag till beslut

I kommunfullmäktige;

1. Uppdra åt kommunstyrelsen att svara för ledning och samordning av Vision Centrala Älvstaden samt besluta om finansiering i särskild ordning.
2. Uppdra åt berörda bolag och nämnder att bistå kommunstyrelsen i uppdraget enligt punkt 1 ovan.

I kommunstyrelsen;

3. Fastställa principerna för organisation, tidplan och bemanning av Vision Centrala Älvstaden i enlighet med stadskansliets förslag.
4. Utse sammankallande i ledningsgruppen.
5. Uppdra åt sammankallande i ledningsgruppen att återkomma med förslag om detaljbudget för Vision Centrala Älvstaden mot bakgrund av kommunstyrelsens ställningstagande ifråga om finansiering av projektet.
6. Uppdra åt kommunstyrelsen presidium att besluta om detaljbudget för Vision Centrala Älvstaden.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2009-11-25 i ett gemensamt yrkande från samtliga partier att ”*uppdra åt stadskansliet att i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag återkomma till kommunstyrelsen med förslag till projektets organisation, bemanning, tidplan och ekonomiska behov.*”

Stadskansliet har i nära samverkan med ledningen för stadsbyggnadskontoret och Älvstranden Utveckling AB utarbetat förslag avseende organisation, tidplan och bemanning av en projektorganisation för utarbetande av en vision för Centrala Älvstaden.

Kommunfullmäktige föreslås ge kommunstyrelsen uppdraget att leda och samordna projektet eftersom detta omfattar ansvarsområden som normalt åligger nämnder och bolag genom uppdrag enligt reglemente och ägardirektiv. Ett tydligt uppdrag från kommunfullmäktige bedöms underlätta kommunstyrelsens förutsättningar att leda

visionsarbetet. Kommunstyrelsen kan välja att organisera sitt arbete på olika sätt. Stadskansliet lägger inget förslag i denna del.

Under kommunstyrelsen föreslås projektet ledas av en ledningsgrupp som skall representeras av kompetenser inom de tre olika perspektiven, socialt, ekonomiskt och ekologiskt. Sammanställande i ledningsgruppen föreslås bli utsedd av kommunstyrelsen. Till ledningsgruppens förfogande skall finnas en projektgrupp med heltidsarvoderad projektledare.

Arbetet med vision och strategi för Centrala Älvstaden bedöms pågå under 2 år, varvid arbetet med förutsättningar och vision huvudsakligen kommer att ske under 2010 och förfinas och utvecklas till strategier under 2011 och 2012.

Ekonomiska konsekvenser

Det är i dagsläget svårt att bedöma kostnaderna för projektet. I detalj kommer detta inte att vara möjligt förrän projektorganisationen etablerats och uppdraget tydliggjorts. Vi talar om ett projekt som i sin förlängning kommer att pågå under många år och generera betydande investeringar ifråga om boende, trafik och kommersiella ytor i en miljö som bedöms vara starkt påverkad av framtida klimatförändringar.

Stadskansliets bedömning är att projektet måste förfoga över egna ekonomiska resurser. I annat fall kommer det inte att vara möjligt att knyta de externa resurser till projektet som krävs för att hålla rätt kompetens och följa tidplanen.

En mycket översiktlig kalkyl pekar på ett behov om ca 10 Mkr/år under 2 år, dvs sammantaget ca 20 Mkr. Stadskansliet överlämnar frågan om finansiering till kommunstyrelsen och anvisar i sammanhanget tre olika finansieringsalternativ som också kan kombineras på olika sätt.

Bilaga 1. Beslut i kommunstyrelsen 2009-11-25

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2009-11-25 i ett gemensamt yrkande från samtliga partier att

”Uppdra åt stadskansliet att i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag återkomma till kommunstyrelsen med förslag till projektets organisation, bemanning, tidplan och ekonomiska behov.”

I yrkandet som bifogas (bilaga 1) ges en tydlig inriktning om nödvändigheten av att formulera en vision för den fortsatta utvecklingen av Centrala Älvstaden och att detta arbete skall bedrivas under kommunstyrelsens ledning i en särskild projektorganisation. Kommunstyrelsen framhåller särskilt att arbetet med Centrala Älvstaden kommer att bli en planerings- och genomförandeuppgift som griper över stadsutvecklingens alla kompetensområden.

Följande punkter ska enligt kommunstyrelsen vara styrande för projektets inriktning och organisation i stort:

- *Utifrån hela stadens perspektiv utarbeta en vision och en strategi för Centrala Älvstadens framtida utveckling med utgångspunkt i den sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionen. Hittills genomfört planarbete och övrig dokumentation skall användas i så stor utsträckning som möjligt.*
- *Bedriva arbetet i dialog med Göteborgssamhället präglad av öppenhet.*
- *Aktivt medverka till erfarenhetsutbyte kring stadsutvecklingsprojekt såväl nationellt som internationellt, som en del i visions- och strategiarbetet.*
- *Etablera ett Centrala Älvstaden-centra med kompetenser från de kommunala förvaltningarna och bolagen i staden. Centrat skall vara en symbol för gränsöverskridande samverkan och samarbete.*

Ärendet

Stadskansliet har i nära samverkan med ledningen för stadsbyggnadskontoret och Älvstranden Utveckling AB utarbetat nedanstående förslag avseende organisation, bemanning, tidplan och finansiering av en tillfällig projektorganisation för utarbetande av en vision för Centrala Älvstaden.

Organisation och bemanning

Av figuren nedan framgår stadskansliets förslag till principer för styrning av projekt Centrala Älvstaden. Fyra olika nivåer har identifierats, kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, ledningsgrupp respektive projektgrupp.

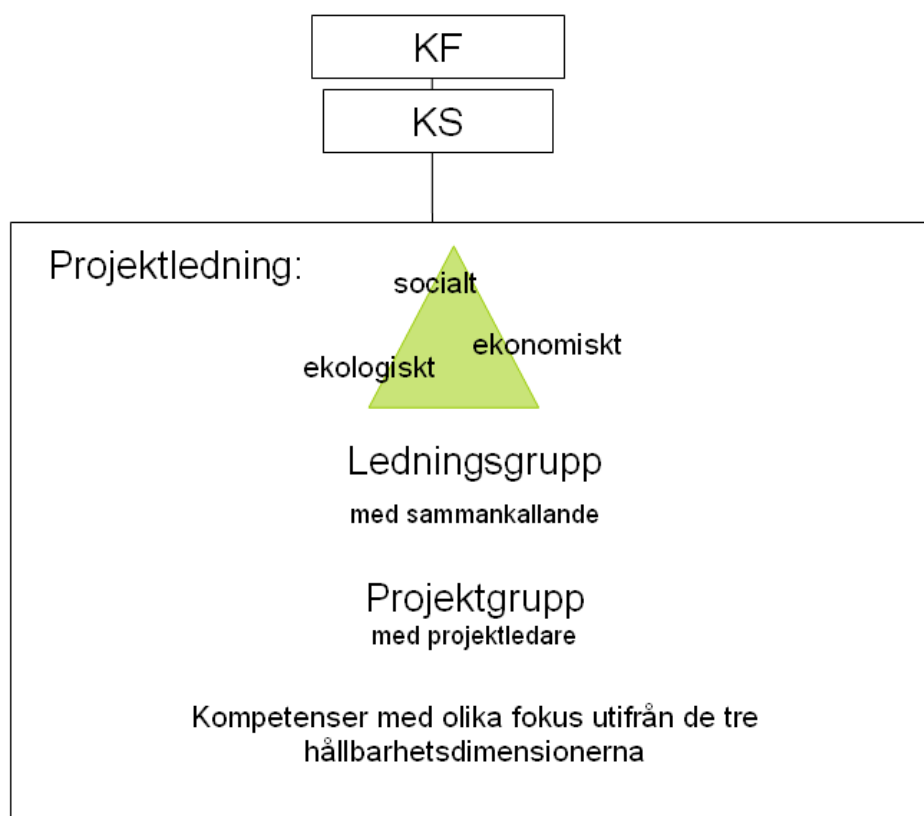
Kommunfullmäktige föreslås ge kommunstyrelsen uppdraget att leda och samordna projektet eftersom detta omfattar ansvarsområden som normalt åligger nämnder och bolag genom uppdrag enligt reglemente och ägardirektiv. Kommunstyrelsen måste ges mandat att kunna påverka berörda nämnders och bolagsstyrelsers planeringsinsatser så att samordning sker inom ramen för visionsarbetet. Det är viktigt att alla drar åt samma håll. Ett tydligt uppdrag från kommunfullmäktige bedöms underlätta kommunstyrelsens förutsättningar att leda visionsarbetet.

Kommunstyrelsen kan välja att organisera sitt arbete på olika sätt. Stadskansliet lägger inget förslag i denna del.

Visionsarbetet ska enligt kommunstyrelsen ske med utgångspunkt i den sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionen. Avgörande för projektets framgång i denna del är att ledningsgruppen bemannas på ett sätt som stödjer detta breda angreppssätt. Därutöver bör kompetens finnas som säkerställer plan- och genomförandeperspektiven.

För att projektet skall få den ”tyngd” som krävs måste personerna som utses ha hög kompetens inom sina respektive kompetensområden och ges de förutsättningar som krävs för att fullfölja uppdraget.

Stadskansliet föreslår nedan en tidplan som innebär att arbetet med en vision för Centrala Älvstaden ska bedrivas intensivt under en förhållandevis begränsad tid. Sammankallande i ledningsgruppen förutsätts lägga en stor del av sin arbetstid på detta uppdrag. För att stå fri från eventuella ”särintressen” och vara kommunstyrelsens tydliga resurs bör sammankallande i ledningsgruppen inte samtidigt ha annat ledande uppdrag för Göteborgs Stad. Kommunstyrelsen bör utse sammankallande i ledningsgruppen som i sin tur utser övriga personer i ledningsgruppen.

Till ledningsgruppens förfogande bör finnas en projektgrupp som leds av en projektledare. Stadskansliets bedömning är att projektledaren bör vara heltidsengagerad i projektet, men att projektgruppen i övrigt kan sättas samman av personer som uppehåller annan befattning. Även projektgruppen bör ha en grundbemanning som avspeglar de olika perspektiven utöver de kompetenser i övrigt som kommer att krävas för att belysa de många komplexa problemområden som finns representerade.

Inom ramen för det kommande visionsarbetet måste stora delar av göteborgssamhället involveras, såväl offentlig som privat sektor. Medborgarperspektiv måste särskilt beaktas och arenor skapas som på olika sätt fångar upp tankar och idéer om stadens framtida utveckling, inte minst ur ett barn- och ungdomsperspektiv.

Arbetet måste också bedrivas i nära samverkan med pågående projekt och processer. Exempel på pågående och kommande planprojekt i området är Ny älvförbindelse och bangårdsviadukt, Frihamnen, Ringön, Skeppsbron, Gullbergsvass, Masthugget och studier kring Hamnbanan och Lundbyleden. Andra viktiga samarbetsprojekt är Västsvenska Infrastrukturförbundet, Mistra Urban Futures, S2020, K2020, extremt väder och arbetet med Göteborgs 400-årsjubileum.

Ekonomisk ram

Det är i dagsläget svårt att bedöma kostnaderna för projektet. I detalj kommer detta inte att vara möjligt förrän projektorganisationen etablerats och uppdraget tydliggjorts. Vi talar om ett projekt som i sin förlängning kommer att pågå under många år och generera betydande investeringar ifråga om boende, trafik och kommersiella ytor i en miljö som bedöms vara starkt påverkad av framtida klimatförändringar.

Stadskansliets bedömning är att projektet måste förfoga över egna ekonomiska resurser. I annat fall kommer det inte att vara möjligt att knyta de externa resurser till projektet som krävs för att hålla rätt kompetens och följa tidplanen. Sannolikt finns behov av att göra kompletterande utredningar, genomföra "tävlingar" om Vision Centrala Älvstaden, göra nationella och internationella jämförelser samt skapa arenor för göteborgarnas delaktighet. Utbyggnadsetapper och handlingsplaner skall därefter utarbetas.

En mycket översiktlig kalkyl pekar på ett resursbehov om ca 10 Mkr/år under 2 år, dvs sammantaget ca 20 Mkr. Stadskansliet förutsätter då att såväl sammankallande i ledningsgruppen som projektledaren belastar projektet och att ytterligare konsultinsatser inom olika specialistområden kan behöva finansieras. Därutöver kommer berörda bolag och nämnder att behöva avsätta resurser för att stödja projektet inom många olika kompetensområden.

Möjligheten till extern medfinansiering skall självklart beaktas som ett komplement till ordinarie finansiering. Stadskansliet utgår från att projektet aktivt bevakar sådana möjligheter.

En detaljbudget bör upprättas och godkännas av kommunstyrelsen. Därmed garanteras ett politiskt inflytande över resursanvändningen. Stadskansliet föreslår att sammankallande i ledningsgruppen ges uppdraget att utarbeta detaljbudget och att kommunstyrelsens presidium bemyndigas att fatta beslut i kommunstyrelsens ställe.

Organisation och finansiering

Enligt kommunstyrelsens beslut 2009-11-25 skall projektet förfoga över egna projektmedel och stadsbyggnadskontoret utgöra "värd" för projektet. Stadskansliets tolkar detta som en tydlig ambition att säkerställa projektets finansiering, dock inte inom ramen för byggnadsnämndens budget 2010.

Kommunfullmäktige har beslutat om nämndernas ramar för 2010. Därmed återstår i praktiken enbart alternativet om särskild finansiering av projektet.

Stadskansliet överlämnar i enlighet med gällande regelverk frågan om finansiering till kommunstyrelsen. Stadskansliet vill i sammanhanget peka på tre alternativa finansieringsmöjligheter, som mycket väl kan kombineras på olika sätt.

Alternativ 1

Stadens budget för 2010 medger i princip inga ytterligare finansiella åtaganden, även om situationen förbättrats något i förhållande läget då budgetbeslutet fattades. En omprioritering kan därför vara nödvändig för att helt eller delvis frigöra resurser till projektet. Eftersom projektet kommer att vara av strategisk betydelse för stadens

utveckling är stadskansliets bedömning att berörda nämnder och bolag självständigt kommer att kunna bedöma sin resursinsats.

Sammanfattande i ledningsgruppen utses av kommunstyrelsen enligt förslag ovan. Sammanfattande föreslås få kommunstyrelsens uppdrag att samordna finansieringen av projektet och löpande redovisa detta till kommunstyrelsen. Finansieringen kan ske genom att ställa personal till projektets förfogande eller genom finansiella bidrag.

Alternativ 2

Kommunstyrelsen kan tilldela projektet särskilda medel för 2010 inom ramen för kommunfullmäktiges budget 2010. Detta kan avse hela eller delar av projektbudgeten. Eventuell fortsatt finansiering 2011 behandlas inom ramen för ordinarie budgetberedning 2010.

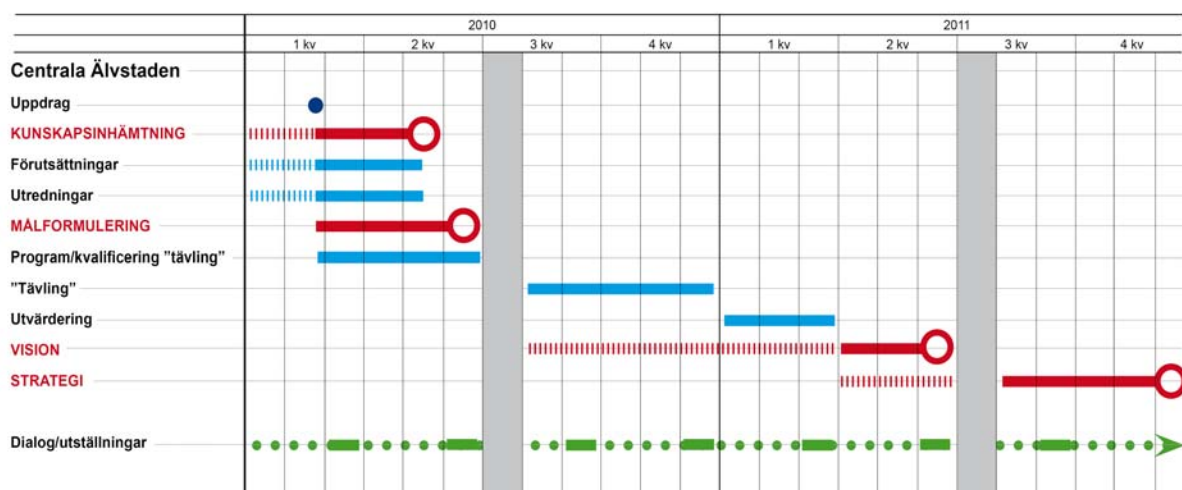
Alternativ 3

Ett principiellt möjligt alternativ till finansiering skulle kunna utgöras av ersättning från Älvstranden Utveckling AB. Bolaget har stora markområden inom Centrala Älvstaden och bedöms längre fram kunna generera betydande avkastning som ett resultat av områdets utveckling. Kostnaderna skulle mycket väl kunna motiveras utifrån bolagets uppdrag och förväntade framtida avkastning.

Tidplan

Arbetet med vision och strategi för Centrala Älvstaden bedöms pågå under 2 år. Ett inledande arbete består i att beskriva förutsättningar och att hitta samverkansformerna med pågående projekt. Därefter bör politiska och operativa mål formuleras. Visionsarbetet kan delas in i flera steg där någon form av tävling kan användas för att ge inspel till arbetet. Visionen blir sedan grunden för en aktivitetsplan eller strategi där frågor som delprojekt, etapputveckling och utbyggnadsordning kan tas upp. Arbetet med förutsättningar och vision föreslås huvudsakligen ske under 2010 och förfinas och utvecklas till strategier under 2011 och 2012.

Vision Centrala Älvstaden – Tidplan

Göteborgs Stadskansli

Hans Olsson

Åke Jacobsson

Bilaga 1 till TU 1/2010

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum 2009-11-25

§ 750, Dnr

Yrkande S, M, FP, MP, V, KD angående vision och strategi för Centrala Älvstaden

Handling

Yrkande från S, M, FP, MP, V och KD den 25 november 2009.

Beslut

Enligt yrkande från S, M, FP, MP, V och KD:

1. Förslaget till framtagande av vision och strategi för Centrala Älvstaden godkänns.
2. Stadskansliet får i uppdrag att i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag återkomma till kommunstyrelsen med förslag till projektets organisation, bemanning, tidplan och ekonomiska behov.
3. Stadskansliet får i uppdrag att i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag återkomma till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om förslag till vision och strategi för Centrala Älvstaden.

Expedieras

Stadskansliet
Byggnadsnämnden
Fastighetsnämnden
Trafiknämnden
Älvstranden Utveckling AB

Vid protokollet

Christina Hofmann

2009-12-14

Ordförande

Anneli Hulthén

Justerare

Jan Hallberg

Vision och strategi för Centrala Älvstaden.

Centrala Älvstaden som regionens kärna

Förutsättningarna för Göteborgs utveckling handlar om ett starkt ömsesidigt samspel mellan kärna, omland och trafiksystem. I Göteborgsregionens tillväxtstrategi är utvecklingen av kärnan en förutsättning för att regionen skall få den dragningskraft som är nödvändig för att attrahera fler branscher och arbetstillfällen.

Infrastrukturpaketet har gett nytt hopp när det gäller att åstadkomma den förstärkning av kollektivtrafiken som är nödvändig för att skapa regionförstoring, och därmed skapa förutsättningar för kärnan att växa.

Det är nu dags att ta krafttag för att formulera en **vision och strategi** för utvecklingen av stadens centrala delar. Centrala Älvstaden har kommit att bli det geografiska begrepp vi förknippar med stadens kärna och som knyter samman centrala områden på båda sidor om Göta Älv. Av översiktsskildringen nedan framgår i princip Centrala Älvstadens utbredning.

Inom Centrala Älvstaden finns områden som är förknippade med stadens tidiga historia men också delar som nyligen omdanats från grunden. Här finns områden som är möjliga att exploatera för att åstadkomma den nybebyggelse som krävs för att etablera arbetsplatser och bostäder. Centrala Älvstaden karakteriseras av en komplicerad och mångfasetterad infrastruktur och ägande. Här finns stora miljömässiga utmaningar som hänger samman med hamnverksamheten, de stora trafikflödena och Göta Älv.

Nytt grepp krävs

Arbetet med Centrala Älvstaden kommer att bli en planerings- och genomförandeuppgift som griper över stadsutvecklingens alla kompetensområden. Det är med andra ord en grannliga uppgift att utveckla området på ett sätt som beaktar såväl den ekonomiska, som den ekologiska och sociala dimensionen. Vår bedömning är att

detta inte enbart kan göras inom ramen för den befintliga politiska eller administrativa organisationen.

Vårt förslag är att det bildas en **särskild projektorganisation direkt under kommunstyrelsen**. Formella beslut skall fattas i linjeorganisationen.

Under kommunstyrelsen etableras en särskild projektorganisation med kompetenser från berörda förvaltningar och bolag. Stadsbyggnadskontoret föreslås fungera som "värd" och vara sammankallande i projektet, som skall rapportera direkt till kommunstyrelsen. Projektledningen bör bemannas av personer från berörda förvaltningar och bolag, i första hand från stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret och Älvstranden Utveckling AB. Extern kompetens skall kunna knytas till projektet vid behov. Projektet skall förfoga över egna projektmedel.

Vision och strategi

Projektet ges inledningsvis följande uppdrag

- Utifrån hela stadens perspektiv utarbeta en vision och en strategi för Centrala Älvstadens framtida utveckling med utgångspunkt i den sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionen. Hittills genomfört planarbete och övrig dokumentation skall användas i så stor utsträckning som möjligt.
- Bedriva arbetet i dialog med Göteborgssamhället präglad av öppenhet.
- Aktivt medverka till erfarenhetsutbyte kring stadsutvecklingsprojekt såväl nationellt som internationellt, som en del i visions- och strategiarbetet.
- Etablera ett Centrala Älvstaden-centra med kompetenser från de kommunala förvaltningarna och bolagen i staden. Centrat skall vara en symbol för gränsöverskridande samverkan och samarbete.
-

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

1. Godkänna detta förslag till framtagande av vision och strategi för Centrala Älvstaden
2. Uppdra åt stadskansliet att i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag återkomma till kommunstyrelsen med förslag till projektets organisation, bemanning, tidplan och ekonomiska behov.
3. Uppdra åt statskansliet att i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag återkomma till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om förslag till vision och strategi för Centrala Älvstaden.